

22/2/84

ΠΕΡΙΠΑΤΟΣ
ΣΕ ΕΚΘΕΣΕΙΣ
Λιθογραφίες
μεταξοτυπίες
του Μυταρά
ΠΙΝΑΚΕΣ ΚΑΜΑΡΑΚΗ
ΚΑΙ ΓΛΥΠΤΑ ΜΕΝΤΕΚ

Τρεις εκθέσεις, η κάθε μία με τον δικό της χαρακτήρα, λειτουργούν αυτές τις μέρες στην Θεσσαλονίκη. Λιθογραφίες και μεταξοτυπίες, σχέδια και λάδια, γλυπτά σε ξύλο, προσφέρονται στους φιλότεχνους ενώ στο «Βαροφυλάκειο» συνεχίζεται η αναδρομική έκθεση Λεφάκη.

Από τους κομπερωμένους πιά ζωγράφους με πλούσια θητεία και προσφορά στις ελληνικές εικαστικές τέχνες ο Δημήτρης Μυταράς, παρουσιάζει στην γκαλερί «Κοχλάς» τρεις δεκάδες λιθογραφίες και μεταξοτυπίες υψηλής τέχνης. Στα θέματά του γνωρίζεις φινιούρες με έντονα χρώματα (τό κόκκινο είναι ιδιαίτερα επίμονο), μοτασκιέτες σε δυναμική κίνηση, τοπία πόλης ή υπαίθρου, όψεις κτισμάτων κλπ. Στα έργα υπάρχει μια ποιικιλία κλίματων και ατμόσφαιρας (ανάλογα συνήθως με τα θέματα) αλλά πάντοτε μία άρτια εικαστική αντίληψη και απόδοση και, πρό πάντων, ένα προσεκτικό ύφος απόλυτα κατακτημένο και συνεισφέρει πιστό. Οι σπουδές του Μυταρά περνά στον Παπαλουκά και στον Μόραλη κι όργοντερα στο Παρίσι έδωσαν, μαζί με το ταλέντο του κολλιτέχνη, πλούσιους καρπούς. Τα έργα που παρουσιάζονται στην έκθεση έχουν δημιουργηθεί στα τελευταία 15 χρόνια.

Σχετικά νέο ζωγράφος ο Δημήτρης Καμαράκης έκθεσε μία σειρά από έργα της στή νεο γκαλερί «Εξώστης». Ένα μέρος των έργων αυτών είναι σχέδια με κάρθουνο, σπουδές, θά μπορούσε να πει κανείς, του γνωκευαίου σφάραγας. Γυμνασικά γυμνά είναι πάντα επίσης από δύο έργα με μολλόδια νερού. Το πιο πολύ από τα άλλα έργα της που αποτελούν και το κύριο σώμα της έκθεσης, έχουν μία θέματα λουλούδια, δέντρα, ποικιλία γλάστρες, όλα δοσμένα με έντονα χρώματα, σχεδόν έμπροσθενιστικά. Ωστόσο τα καλύτερα «κομμάτια» της Καμαράκη (που σπούδασε στην Αθήνα και στο Παρίσι) είναι δύο συνθέσεις όπου η νέα ζωγράφος προχωρεί σε άνεκτικές διάδοσεις με άριστη φαντασία και έπαινετο αισθητικό αποτέλεσμα.

Οι εκθέσεις γλυπτικής είναι σχετικώς λίγες στη Θεσσαλονίκη κι έτσι κάθε τέτοια έκθεση προκαλεί δικαιοδοχημένο ενδιαφέρον. Ο Πάβελ Μέντεκ, που γεννήθηκε στην Τσε-

Ενας «μεγάλος» αυτοβιογραφείται Λώρενς Ολιβιέ: εξομολογήσεις

Με πενήντα ήθοποιούς θριάμβευε στο Εθνικό Θέατρο της Βρεταννίας

Γύρω στα 75 χρόνια του πιά ο Λώρενς Ολιβιέ, ο θαυμάσιος ήθοποιος του θέατρου, του κινηματογράφου και της τηλεόρασης, έγραψε τα άπομνημονεύματά του εδώ και δύο χρόνια, με τον τίτλο «Εξομολογήσεις ενός ήθοποιού» που κυκλοφόρησαν και στη γλώσσα μας, μεταφρασμένα άρτια από την Έλσα Διαμαντίδου. Το διάβασμα του βιβλίου είναι μία άπλοιαση, καθώς είναι γραμμένο με άνεση, χιούμορ και γίνηση, άλλα παράλληλα είναι και ένα καλό «μόθημα» για πολλά πράγματα.

Από την άποψη αυτή, κυρίως, θά θέλαμε να μεταφέρουμε κάποιες παραγράφους της εμπειρίας του Βρεταννού ήθοποιού που γέμισε την αγγλική σκηνή από το 1930 περίπου κι εδώ, φυσικά, η Αγγλία, η Βρεταννία είναι μία άλλη χώρα με άλλη παράδοση, άλλα στάνταρτες. Ωστόσο μερικά πράγματα είναι χρήσιμα να τ' άκουσε κανείς.

Τό Εθνικό των 50

Από τό 1963 ως τό 1974 ο Λώρενς Ολιβιέ, ά Λάρρυ γιά τους φίλους και γνωστούς, γιά τους συγγενείς και άγαπημένους του, διορίσθηκε διευθυντής του Εθνικού θεάτρου της Αγγλίας. Ηθσοποιός με τεράστια πείρα, με λάμψη, φιλοδόξησε να όργανώσει ένα θέατρο σωστό και έντυπωσιακό. Κι άφού στό θέατρο του περιγράφει τις προετοιμασίες μιας έπιτροπής προσωπικότητων κι έπίσης τις προσπάθειες γιά τό χτίσιμο των έγκαταστάσεων του θεάτρου, φτάνει στην όργάνωση και τό reperτόριο. Εκεί θά όρουσε μερικά χρησιμότητα στοιχεία, κυρίως γιά να τό συγκρίνουμε με τό έν Ελλάδα κρατούνη. Γράφει, λοιπόν, ά Ολιβιέ, χωρίς πολλές φοιτητούρες:

«...ο συχνά που αναγκάστηκα να σκεφθώ πιά βαθιά, άντί ν' άπατήσω άλλως. Μά φυσικά τό τολένο. Τώρα πιά θάλεγα τό ά υπάρχει μία ίσοδύναμη τριάδα άπό συμβόλλουσες άξίες. α) Τάλεντο. Αυτό πρέπει να

Μαίριλιν Μονρό, στό φιλμ «Ο πρίγκιπας και ή χορεύτρια», στό σκηνόθεσσο ό ίδιος, κατά της έπιθυμία της Μονρό. Γράφει, λοιπόν, ό Λάρρυ γιά την εμπειρία του άπό την συνεργασία εκείνη: Στήν Μαίριλιν αυστηρή

Ο Λώρενς Ολιβιέ με την Μαίριλιν Μονρόε και την Άννιμπαλ Κερντλ στο φιλμ «Ο πρίγκιπας και ή χορεύτρια» στό Χόλλυγουντ.

Γουίνιαντ, Μπιλ Κουσιτλόου, Λώρενς Ολιβιέ. Σύνταμα θά κατεμρωθούν: Φράνκ Φίνλινκ, Μόυιλ Γκίμπον, Ντέρεκ Τζάκομπι, Ρόμπερτ Άνγκν, Λουίζ Περνέ, Άλιν Ρέντνγκριθ, Ρόμπερτ Στέφαν, Τζών Στράιντ. Διοικητικός διευθυντής Στέφεν Άρλεν. Καλλιτεχνικός διευθυντής Κένοθ Τάινον.

Όσο γιά τό πώς φέρονταν οι ήθοποιοί (όλα μεγάλα όνόματα του αγγλικού θεάτρου, γνωστά σ' όλον τόν κόσμο) θά άκόμη ένα χαρακτηριστικό άπόσπασμα άπό τό βιβλίο του Λάρρυ, παρά πολύ διαφωτιστικό:

Η Μονρόε

Είναι γνωστό πώς ό Λώρενς Ολιβιέ έπαιξε όπλα σε μεγάλες ήθοποιούς του κινηματογράφου και σε μεγάλες έπιτυχιες. Έπαιξε και όπλα στην

έξελιξη με δεξιότητα. θ) Τύχη. Αν κι αυτή ποικίλει, πρέπει έσο ό ίδιος να πιστέψει στην άάληθεια της. Πρέπει να κατορθώσει να την κόνει να ό φροντίσει με τις σωστές αναλογίες στην κατάλληλη στιγμή. γ) Άντοχη. Ένα όωρο που φαινομενικά δέν έμπροσθεται άπό τις άσθένειες, άλλα φέρεται άπό τις συνεχεις θίαιες προσβολές.

Άς σκεφθών οι ήθοποιοί πάνω στη γνώμη του δευτεράνου Άγγλου ήθοποιού.

Μέχρι να παρουσιαστεί, μάς άφησε και περιμέναμε μία άρα, στην διάρκεια της οποίας ό Μίλαος Γκρήν, γενναϊόδωρα, μάς πόνιζε με άναψυκτικά. Τελικά πήγα έγώ θωρητά στην πόρτα

Τά νέα βιβλία

Τάκη Βαρθινισιώτη, «Η Άτραπός»

Απαντώντας θγάζει τις ποιητικές συλλογές ό ποιήτης της Θεσσαλονίκης, που ήδη έχει να παρουσιάσει ένα έργο άγκώδες (πνάω άπό 20 βιβλία μεταπολεμικά) και σημαντικάτο. Μετά την «Συγκομή», γιά την όποια γράφει πριν δύο έβδομάδες, προσφέρει τώρα την «Άτραπός», μία καινούργια συλλογή, που περιλαμβάνει περί τό τριάντα ποιήματα, γραμμένα, όπως δηλώνεται στό βιβλίο, στό χρόνια 1972-76. Κoi πάλι διαπιστώνει κανείς τόν πλούσιο ποιητικό άλογο, τη γνρία λυρική διάθεση και την όρτια τεχνική του Βαρθινισιώτη, που με τους στίχους του στήνει έναν κόσμο πέραν του πραγματικού, εκεί πού ή φαντασία, τό άνεργο άλλωτε και ή έμπειρία των χρόνων δημιουργούν γοητευτικές εικόνες, άλλα και μία πίκρα και άπογοήτευση άπό τη φθορά ή τόν πάντα κοροδοκούντα θάνατο. Κάθε ποίημα της «Άτραπός» άποκαλύπτει να κρύβεται σε μία γενιά ή κάτω άπό την έπιφάνεια των πραγμάτων μία θίθερη κατάληξη ή κάτι πού οίγοιρα δέν προκαλεί άισιοδία. Αντιγράφουμε στίχους άπό διάφορα ποιήματα της συλλογής: «Ν' άνεβαίνει πρός τό σύννεφα άντί γιά τόν καινό τό εξοτρεμένο όωμα μιας «νεκρής» ή «ά πένθος χτύπος ενός ασφυρίου στούς κροτάφους μου» ή «τά μεγάλα νεκρά μάτια προχωρούν όνάμεσα στό διάσελο του θουνού».

Είναι τόσο πολλοί οι στίχοι αυτοί και οι εικόνες μελαγχολία πού δημιουργούν ώστε θά μπορούσε να μιλήσει κανείς πός ή «Άτραπός» αυτή του Βαρθινισιώτη όδνηε σ' έναν κόσμο άπου, όπως πολύ έυστοχα γράφει ά ποιήτης, «όστερα τά ρολόγια κοιμούνται κάτω άπό τις πέτρες/ ό ούρανός κομματιέζεται/ σε άναριθμητους ματωμένους κορυδαλλούς/ φριχτά κοιμείται μία θύελλα». Ο Βαρθινισιώτης μοιάζει να έχει ξεπεράσει την έπιφανειακή όμορφια των πραγμάτων και να άναζητά κάποια μοιραία καταστροφή γιά να την περιγράψει ή να την ψηλαφίσει. (Εκδόσεις «Φυλογοιλής».)

Μαυρουδή, «Μέ εισιτήριο έπιστροφής»

Ο Κώστας Μαυρουδής είχε άσοληθεί μέχρι τώρα με την ποίηση. Τώρα κάνει μία προσπάθεια στό χώρο της πεζογραφίας μ' ένα βιβλίο πρωτότυπης σύνθεσης, θά λέγαμε, όπου μικρές πράξεις συνθέτουν ένα κλίμα ιδιότυπο, σκεπτομένου όνθρώπου, πού τά έρεσιάζονται του και οι σκέψεις του προέρχονται άπό έργα τέχνης (φίλμς, θίθλια, πίνακες) ή από παρατηρήσεις του πάνω στον περιβάλλοντα κόσμο. Πιστοποιώντας μία προχωρημένη εύαισθησία ό Μαυρουδής, προσφέρει ένα άξιοπρόσεχο θίθλιο όπου τό δοκίμιο άντιπαρτάθεται με την άρήγηση. Στο ίδιο βιβλίο περιλαμβάνεται και όδεοτερο κείμενο, με την ίδια δομή, πού φέρει τόν τίτλο «Σμειώσεις γιά τό χιόνι» και όπου συνδυετικός κριτικός τών μικρών κειμένων είναι τό χιόνι. Η παρατήρηση του συγγραφέα φωτίζει με δικό του τρόπο πια σειρά άπό εικόνες, σκέψεις, σχέσεις, μήνεις, πράγματα άψιχα και μη (αυτό και στό δύο κείμενα του θίθλιου) και τελικά έχουμε μία σύνθεση και μία γραφή πού στην Ελλάδα δέν έχει παράδοση (Εκδόσεις της «Έστιας».)

«Ιταλικά καρμούνια» σε διασκευή Καλβίνο

Δύο μικρά βιβλία γιά παιδιά, όπου ό Ιταλο Καλβίνο, ένας άριετα πρωτοπορικός συγγραφέας δίνει μία σειρά από παραμύθια της πατρίδας του. Ο Καλβίνο σέβεται την λαϊκή άφήγηση, δέν παραχαράζει την πλοκή και τό νόημα, άλλα συλλέγει άπό τόν πλούτο της παράδοσης άριστοουργήματα με πολλαπλές σημάσεις και τά διασκευάζει με τρόπο πού να καθίσταται άνανημένο άπό ανθρώπους κάθε ηλικίας και κόβε τάπου. Και τά δύο βιβλία όδονται σε μετάφραση Παύλου Γερένη. Οσον άφορά την εικονογράφηση, άξίζει να ειπωθεί ότι τά ένα τομιά έχει πλουτισθεί με τις ζωγραφίες ενός έξάχρονου παιδιού, του Ανδρέα Κάνγκα, ενώ τό άλλο έχει συνθέσει στο Μίλατο Παπαστεργίου (Εκδόσεις «Δεσφαιμένη».)

Ιεργουνί, «Ο κύριος Νόβις άλλάζει κρένα»

Ο γνωστός στό ελληνικό κοινό άπό την ταίρια «Καμπαρέ», πού βασίζαταν σε δικό του μυθιστόρημα, ό Κρίστοφερ Ιεργουνί και με τό έργο του «Ο κύριος Νόβις άλλάζει κρένα», πού μετέφρασε ή Ιωάννα Ιωάννινα, μάς μεμαφάει και πάλι στην προχθιτερική Γερμανία, μάς Γερμανία, πού παρόλο πού προσεμίμειζε τότε μία καταστρεπτική γιά τόν τόνο της την Εύρώπη δικτατορία, έχει πάσει τό τελευταία χρόνια μία γοητεία γιά τό σημερινά κοινό. Διαθάζοντας τό μυθιστόρημα του Ιεργουνί ό αναγνώστης άνακαλύπτει σιγά - σιγά τις κρυφές πλευρές του κυρίου Νόβις, ενός άνεκδιήγητου και άλλόκοιτου τυχοδιώκτη με τις περιέργες ύποθέσεις, τά σεξουαλικά του θίπια και τις άνησυχητικές πονηρίες του. Πρόκειται γιά ένα άληθινό μυθιστόρημα της παλιάς σχολής, με άνετη άφήγηση, γεμάτο εκπλήξεις και άφθονο χιούμορ. Ο Ιεργουνί γράφει κάπου: «Είμαι μία κλαίρα άπόλυτα παθητική πού καταγράφει τό πάντα και δέν σκεπτεται», πού σημαίνει ότι άφήνει τά γεγονότα να κωλούν-όθιαστα και να μιλούν άπό μόνα τους. (Εκδόσεις «Αστάρτη».)

«Ψωμί και τρανιάφύλλια», άνθολογία φεμινιστικών κειμένων

Μία καταληκτική έναλλαγή ιδεών, δυναμικού και πάθους διατρέχει τό βιβλίο αυτό πού άποτελείται άπό κλασικά κείμενα πού έγραψαν οι γυναίκες στην πορεία των δικών τους άγώνων γιά κοινωνική ίσοτητα και χειραφέτηση. Δοκίμια, άναμνήσεις, γράμματα, γραμμένα όλα άπό μεγάλες φεμινιστριες και άγανιστριες ταυτόχρονα, πού πολλές άπό αυτές φυλοκίτηκαν και διανοηδίασαν, θά τοποθετήσουν τό γενναίο πρόβλημα σε όλες του τις διαστάσεις, άπό

Η ελληνική ποίηση

κολογημένο ένδιαφέρον. Ο Πάβελ Μέντικ, που γεννήθηκε στην Τσεχοσλοβακία και σπούδασε όχι μόνο στην πατρίδα του αλλά και στην Πολωνία και που έχει κάνει και προηγουμένως ειδήσεις στην πόλη μας (1982 και 1983), παρουσιάζει στην γκαλερί «Πανοθέλιος» μία σειρά από ελγολύπια που πεύθουν ότι ο Μέντικ κατέχει τή μυστική τής τέχνης του και έχει μία αξιοσημείωτη δημιουργική φαντασία. Ιδιαίτερα Αντιμουσειακές είναι οι πιο μεγάλες συνθέσεις του, όπου η άνταση (στην κρύπτερη έννοια) είναι πολλές φορές χαρακτηριστικό στοιχείο. Αλλά και στα μικρότερα έργα, όπου η άφαιρη είναι πάντα κυρίαρχη, ο ξένος καλλιτέχνης δίνει άνθρωπα κεφάλια, σώματα, ποιά ή φώρια με λιτή γραμμή αλλά καούσια άνοιξη. Η έκθεση Μέντικ άποτελεί μία αξιοσημείωτη προσφορά σε έναν εικαστικό χώρο που δεν έχουμ συνήθως την ευκαιρία να χαϊρώμαστε επιτεύγματα.

ΕΙΤΑΝΕ ψηλός και γεμάτος μ' ένα μικρό κεφαλάκι άπάνω σε γεροχημένο ακαρί. Τά μάτια του μικρά κι αυτά και πάντα καμωμένα από τά άδικοπο χαμογέλιο του. Γιατί ο Θανάσης ήτανε καλόκαρος. Και δεν έπαιρνε τή ζωή στά σοθάρά. Γελούσε πάντα και στις έφτυχίες και στις δυστυχίες. Δεν έννοουσε να χαλάσει τή ζαχαρένια του. Ούτε να κουραστεί. Γι' άφτό και καθότανε τόν περισσότερο καιρό. Δούλεβε στη χόση και στη φέξη κάτι δουλειές τού ποδοριού και τού άνοιχτού άέρα -πλανόδιος ψικιαστής στα σοκάκια τών συνοικιών, που με κριματιστή φωνή διαλάουσε τήν πραιάτια του: κορδέλλες, καρφέρες, κουβαρίστες, πανί άμερικάνικο κλπ. Κι όλο έλεγε τó άστείο του σε κάθε δουλικό, που άναγε τήν πόρτα να άγοράσει κάτι ή άπλωσε να περάσει μπροστά του. Όταν έπιανε λίγη σεραγια, πρώτα άρχιζε να παραμείλει τή δουλειά του κι' ύστερα ένα ώριο πριν τήν παρατούσε. Περνώνας, άς πούμε, από τó καφεενίο άκουμπουσε έξω στόν τοίχο τού «μαγαζί» κι' άπτός έπιανε μέσα και πιανότανε στην πρέφα ή στην μπότακια. Ετα έτρωγε τή σεραγια και σε λίγο διάλυε τó «μαγαζί». Κ' ύστερες άρχιζε τήν άλητεια. Με τó χουσιέλιο. Γι' άφτό τόν είχαμε άβγαλει στό χωριό του, τή Ραιδεστό, «Κιουλάμπη», δηλαδή άρχηγό τών άλτων, που κομούντα τή νύχτα μέσα στη στάχη!

Στά 1906 ήρθε στην Αθήνα. Με τή χαρούμενη καρδιά, τó παντοτιό χαμογέλιο και με τά μαυάκιστο ματάκια του. Μαζί του έφερε και τήν κριματιστή τή λαγορά κι άβαστη φωνή του: φωνή τενδρού, ενός Καρούζο τών πεζοδρομίων!
Όταν τραγουδούσε τής νύχτες στη γωνιά τών δώδν Σόλωνος και Σουλίου, άντιπούσε ο κρουσταλλένος θόλας τ' ουρανού και αναγείριζε πίσω ή ρουκέτα τής φωνής του για να πέσει, να χαθεί στη μάταιη γής.
Είμαστε τότε μία παρέα φοιτητές. Κι είχαμε τó στέκι μας στό καφεενίο Καράτζι.
Ζυνήθως ξενοχτούσαμε κι όταν πίνουμε κανένα ποτηράκι με λίγη φέτα Πορνασσού πάνω στ' άμπελάφυλλο, μάς έπιανε άμείωση τó κρασί και τó άναμοε στό τραγούδι. Ο Κιουλάμπης είχε τó πρόταγμα:
*Γιατί πονά και κλαίω,
νό μάθεις μη ρωτάς,
άφού δεν με λυπεισαι
άφού δεν μ' αγαπάς!*
Παραπέρα άκουγε ή δεσποινίς Αρτεμής, ή φιλενάδα -έξ άποστάσεως και άλληλογραφίας- ενός άπό τήν παρέα μας, που τού έγγραφε διάφορες ποιητικές φιλοσοφίες όπως π.χ. «τά έτερώνωμα έλκονται και τά όμώνωμα άπθωούντα» -τάχτας οι άνόμοιοι χαρακτήρες ταιριαζόν καλύτερα στην άγάπη παρά οι όμοιοι. Εμεις οι άλλοι τραγουδούσαμε για χατήρι έκεινού.
Η ψυχή μας ήτανε γεμάτη βραστό νερό και ζήτουσε ξεθύμασμα.

ΟΚΙΟΥΛΑΜΠΗΣ είχε κολλήσει για καλά στην παρέα μας. Και νύχτας ήτανε καλοδεχόμενος, εχάριστος. Γιατί πάντα γελάουσε και γιατί έκανε με τή μεγαλύτερη προθυμία και τά πιο όμοια θελήματα. Στις μετακομίσεις μας άφτός φορτωνότανε τά μπασούλα και τó στριπόδα και στις άρρωστίες μας ά αυτός έκανε τó νοσοκόμο. Εταί έτρωγε μαζί μας τή φαουλιάδα του. Κι όταν είμαστε άπέντορο μας συντροφείο στην περνα με τ' άστεια του -κι' έτσι μάς έδινε κουράγιο. Ο παντοτινό καμής τού ήτανε:
-Δέν θά ίδει κι' έμένα τó μαλιάρι μου γυναικείο κεφάλι δίπλα!
Ηθελε παντρίσει...
Στις άπεντορίες μας άφτές, ο Θανάσης γινότανε «πρόβλημα», που έπρεπε να λυθεί. Μά τόν διαμειρο δεν μπορούσαμε, είχε γίνει ένα κομμάτι τής ζωής μας. Μά διατηρούσαμε τó ίδιο καθεστώς δεν έδουσαμε. Αποφασίσαμε λοιπόν κάποιον Μάρτη, που ήρθε από στην άρχή τού μηνός τó «μηνιάδι» μας να δώσουμε ο καθένας άπό καμιά είκοσιάρια δραχμές και να τού άνοιξουμε ένα μικρό μαγαζάκι στη νεστοιά. Εκεί παρακάτω από τó καφεενίο τού Καράτζι είχε

μια, όταν επισκευήθη τó Τοίστερο και τó έλικόπτερο τής αυτής βασιλικής ύψηλότης προεγειώθηκε στο πάρκο Οκλαντ δίπλα στό θέατρο, μάς έδωσε μία λύση: Από τότε ή Μάγκυ Σμιθ, σ' όλόκληρη τή σαζόν τού Τοίστερο, άρχισε να πηγαίνουόμαστε με γενναϊότητα, πάνω κάτω καθημερινά με έλικόπτερο, μεταζύ τού Οκλαντ και τού Βατερλό στο σταθμού τού Βατερλό στό Λονδίνο.
Είναι γνωστό ποιό είναι ή Μάγκυ Σμιθ. Σκεφθείτε, λοιπόν, οι αούτ ή ήθοποιός ήγανε καθημερινά με έλικόπτερο από τó ένα θέατρο στα άλλα.
Γιό νά πετύχεις
Σέ άλλο σημείο τού θέλιου του ο Λώρενς Ολιβιέ ήλθει να τó τί πρέπει να κάνει ένας ήθοποιός για νά πετύχει. Αέει:
Με ρώτων παλλοί: Ποιό είναι τó σημαντικό χαρακτηριστικό τού πετυχημένου ήθοποιού; Τά-

Η ελληνική ποίηση

ΝΙΚΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ

Τά παράπονα τού Αγαμέμνονα

Έβραδα μη μπλέξεις με γυναίκες, δέν ξεμεπεδρεύεις μήτε στόν άλλο κόσμο: κοπέτα, γόοι και σπαράγματα, πατάος ή έκπογη θωρία τής, κουρέλια κι ή βασιλική πορφυρά μου. Τί να τ' άπαρθίω τάρα τά νυστά, σιέτη νελοισοίσησ. Τό κουτορησιό και πώς να καταλάβει! Για ποιό άρπαγή Ελένης και πού βασία Ισμήνηςος νά τής μπήσεις όταν τó πρόβλημα έμπαυε καιτá, να πείσεις άδως έκείνους τούς θεοάτες να συνδράμουν στα μεγαλεία τών πολύχρωμων Μυκηναών και πρόδωμα να πέσουν για τά ψήιασά έθνικό συμμέροντα. Κάποιο κέλο για άνοια, κάποια θωρία έπρεπε να δούν κι από τόν άνακτα. Κι όσες ρωτά, άζει με τόν κ' από τόν άνακτα. Κι όσες ρωτά, άζει στό άνω - κάτω τώος καυτός και τέτοιο κάτασσελο κεράτωμα, τέτοια λουτρά για ένα έλαφι;

Τό ελληνικό διήγημα

Ο ΚΙΟΥΛΑΜΠΗΣ

Τού Κώστα Βάρναλη

άδειαστο κείνες τής μέρες ένα μικρό και μουχλιασμένο μαγαζάκι. Τό νοικιάσαμε. Ενα παρωτάκι μας, ο Νικολάκης ο Σαβρίνης, που ήτονε οσοατζής κ' είχε καταθείσει κι αούτς τόν έρανά του γιό τόν Κιουλάμπη, κάθιος κι έχτισε ένα μικρό τζίκι στό μαγαζί, που νοικιάσαμε, έτσιους ένα μακρύ τραπέζι με τώδες καθώς και δύο πάγκους. Εγώ κι ο Βασίλειος, φοιτητές τής Ιατρικής, ήπιαμε τόν Κιουλάμπη μαζί μας κ' ένα ζεμπλί και κοτεθήκαμε στην όδόν Αίδου να άγοράσουμε πιτάτα και μοχαροπήφουνα και ποτήρια και μία λήμμα τού πετρελαίου. Τό ζεμπλί τά κρατούσε ο Θανάσης -τά λεφτά έμεις. Γιατί δέν τού είχαμε μπιστοχούνα.
Μας χρειαζόνταν άμως και τεντζερέςδες και τοψιά. Στο καφεενίο τού Καράτζι μεροβραδύόταν ένας πρόσφυγας Αρμενόπαπας. Έσταε διαρκώς λήθα. Κ' έπαιζε τώδαι άλμμερής με άνακουμπωμένα τά φαροδρόμικά του. Άμα έχανε, έλεγε:
-Τό άλλο!
Ποιό άλλο! Μία παρτίδα είπαμε.
Και τότε ο Αρμενόπαπας χρησιμοποιούσε τήν δλάνθηστη λογική τού Ναστραντίν Χόντζα.
-Μπρέ τζάνουμ, έγκώ ένα μάτι έχει. Ενα χέρι έχει. Πώς παίζει ένο μοναχά παιχινδι;
Άρτός, λοιπόν, ο Αρμενόπαπας είχε μεγάλες φτώχειες. Επερνε στό καφεενίο και πουλούσε κάθε τώο διαφορά μικροκιά άξιας: τεντζερέςδες, καταρρόλες, ταμιά ένα δυο τάλληρα τó κομμάτι. Άγοράσαμε λοιπόν ένα δυο κομμάτια για τήν άρχή -κι' ύστερα, άμα θά πλούτηνε τó κατάστημα, γ' ύγοράσαμε περισσότερα, άν θά ύπάρχανε.
Αλλά για να μπει μπροστά ή δουλειά και να ριζώσει, έπρεπε για δύο τρείς βδομάδες έμεις οι συνδρομητές να τρώμε και να πληρώνουμε τά φαγί μας. Κι άργότερα θά δάναμε σ' ένέργεια τήν «άπόσθεση τού δανείου».
Λοιπόν, μία Κυριακή τó μεσημέρι γενήκαμε τά έγκαλια τού μαγαζιού. Χωρίς ήπιτες και φαοσάρι. Σεννά και ήμερα, όπως τούρισε σέ νεαρούς μύστες τόν έπιστημών. Φέραμε ο καθένας μας κι άπό κάποιο φίλο «συνάδελφο» και στό κατάφυι τού μαγαζιού μάς ύποδεχόνταμε με καλόσσην και βεβερέντζες τó πρόδωμο χαμογέλιο τού Κιουλάμπη, φορούσε μία άσπρη ποδιά, είχε άνασηκομένα τά μαγκια τού ποκαμισιού τού κ' έλαμπε όλος άπό καθαριότητα. Γιατί ο Θανάσης -όλα κι όλα- ήτανε καθαρός, γιατί τανε άνθρωπος τού κόσμου κ' έρωτόληπτος.
Μας είχε κείνη τήν ήμερα ροσμπίφι μακαρόνια. Πολύ καλό μαγερέμνα. Φτού να μη σε μάτασουμε Κιουλάμπη! Αλλά πιανού τó λέξι τó χε τó αίμα του να μην τόν πιάουνε τέτιες έφελξι! Από τó πρώτο βράδι, που παρακαθήκαμε στό «μαγαζί» μας, ή ήμαμε λιγάκι παραπάνω και τραγουδήσαμε, ο Θανάσης έδειξε τά πρώτα σημάδια τής... κοούρησής. Ήταν ή βαριά τή χίνα τήν άνοιξη, έτσι κι ο Θανάσης ένιωθε τήν άνάγη να... πετάξει. Να φύγει...
Ενα πρωί -δέν είχε ημεόδω άκόμα ή πρώτη βδομάδα- παρατήρησαμε άπό

τό καφεενίο, πώς έντεκα ή ώρα και τά μαγαζί τού Θανάση ήτανε άκόμα κλειστό. Δέν είχε έρθει ν' άναψει τó τζάκι του και να μαγερέψει.
-Θά είναι άρρωστος, ειπε ο ένας.
-Και δέν. Έξουμοε που άρρωστος να πάμε να τόν ιδούμε, ειπε άλλος.
-Μπά! Τέτοιο θεριό δέν άκείνο. Η θά μέθυσ' έπές τó θράδι κάπου και τάρα δέν μπορεί να έμνησθεί ή όπλοούστατα θαρτέια να σηκωθεί. Άρχιζε στό πόδια τού.
-Μαρέ τί λέτε! Πεπάτηκη' ένας τρίτος. Σίγουρα ξενούχτηκε στην πασοτό ή στην μπασοχίνα.
Αλλά στις 11,1/2 να τονε τó Θανάση κι άνεβαίνει τή όδó Σόλωνος βαστώντα στην όγκαλία του τυλιγμένη σ' έφημερίδες μία μεγάλη μπλε καταρόρα έμαγέ. Μάς ζύγωσε με τó χαμόγελο και τέλειωσε με χάχανο.
-Τί είν' άφτό; τόν ρωτήσαμε.
-Κεφτέδες σάλοτα.
-Κι άπό πού τούς φέρνεις;
-Από τó σπίτι. Τούς μαγειρεύει ή Καλομοίρα. Είναι ζεστοί άκόμο.
-Ποιά Καλομοίρα;
-Η σπιτονοικοκυρά μου! Και μάς έδειλασε τó μάτι!
Δηλαδή ο Θανάσης άμα έγινε «μαγαζάτορας» ήρθε ύπόληψη. Κ' ή Καλομοίρα δέν ήτανε κουτή ν' άφθρε τίτιαν τύχη να τής φύγει. Δέχτηκε να γίνει άπό τώρα μέλλουσο σζίζιομο τού Θανάση. Τό μαζάκι του είδε έπιτέλους γυναικείο κεφάλι δίπλα στό δικό του.
Μ' άφτό τó κέλο ο φίλος έπαυε να πληρώνει νοίκι. Εγινε νοικοκύρης κ' έπαυε να μαγερέσει αούτς -δηλαδή να δουλέψει. Μαγέρεβε ή ομοιρία του. Κι άφτός ύπο και έσπλωταριό κά καφεενί! Ξυπνούσε στις 11 τ' πρωί με τά τραγούδι κ' έβρισκε με τó χαμογέλιο τά φωνί όποιου. Επαιρνε τόν τεντζερή και μάς τόν έφερενε τó μεσημέρι άκριβώς. Για νά κλείσει τó μαγαζί στις 1,1/2.

σεια, στη μεγάλη συνέντευξη τύπου στη Νέα Υόρκη, κατά τήν όποία, καθώς έπαυε μία χειρονομία, έπασσε ή μπρατέλα τής και οι πάντες τó πήραν για κόλοπο. Τής έλεγα πει: «Μαίριλιν άγαπήτη μου, σε παρακαλώ πολύ, δέν μπορούμε ν' άργήσουμε αύριο, δέν μπορούμε, πρέπει να είμαστε άκριβείς, θά τó πάρουμε άκριβώς, άλλωστε οι μισοί από αούτous τó περιμένουν, λοιπόν κάνε μου τή χάρη να τούς άπογοητεύσεις, σε παρακαλώ». Μου τó ύποσχέθηκε και όμως ήρθε με μία όλόκληρη ώρα καθυστέρηση. Ποτέ στη ζωή μου δέν έννοιωσα τζοη τρωπή.
Θά μπορούσε κανείς να συνεχίσει άτέλειστα από τó πλούσιο ύλικό αούτού τού θιβλιου. Αλλά ο χόρος δέν έπιτρέπει περισσότερο έπέκταση.
Δοκίμα, άνομηθίς, γράμματα, γράμματα όλα όπο μεγάλες φεμινιστριες και άγωνιστριες ταυτόχρονα, που πολλές από αούτες φυλακίστηκαν και δεινωπάθησαν, θά τοποθετήσουν τó γυναικείο πρόβλημα σε άλλες τής διαστολής, από τή νομοθετική ιδότητα ως τά γόμο που εξακολουθώ να είναι έργαλαιο καταπίησης και τήν έπιθύμια τής να έλγχει τó δικό τής σόμα. Κείμενα που διατρέχουν μία περίοδο περίπου δύο αιώνων και άποτελούν τó μέτρο που δείχνει ότι ή βασική θέση τής γυναικας στην κοινωνία, άκόμη και σήμερα, παραμένει ή ίδια. Τήν έπιλογή και τή μεταφορά τών κειμένων αούτú τού θιβλιου που φέρει και τήν ύπότιτλο «Μικροί και μεγάλοι άγώνες τής γυναικας», έκανε ή Μαρίνα Λάμη. Οσοον άφορά στις συγγραφείς τών κειμένων είναι οι Λουζ Μισέλ, Βέρα Φίγκνερ, Αλεξάνδρα Κολλοντάι, Άμηνκέηλ Άνταμς, Έδσο Μούρ Γκρίμπε, Σότζερνερ Τρούθ, Αούσο Στόδον, Βικτόρια Γούνταχ, Τέσην Ιλφλιν, Σαρλότ Πέρινας Γκλάνιν, Έμυλ Τζέμης Πάντμαν, Άννα Γκάρλιν Σπένσερ, Έμυλ Πάνικραστ, Έμμα Γκόλντμαν, Μάργκαρετ Σάντζερ, Κλάρα Τσέτιν και Βιρτζίνια Γούφ. (Εκδόσεις «Γλάρος»).

Όσακ Ουάιλντ, «Τό σπίτι με τής ροδιές»

Πέρα από τά μεγάλα έργα του (Τό πορτραίτο τού Ντόριαν Γκρέυ), τή Βεατρίκη του προοφρά, τó περίφημο «Ντέ προφουίντες» και τά ποιήματά του ο Ουάιλντ έγγραφε μία σειρά από διήγηματα νοητευτικά και ύποδεικνύοντά από ύπονο. Με τόν τίτλο «Τό σπίτι με τής ροδιές» και σε μετάφραση Σίμης Κούσοουλα, μάς δίνονται όλα σχεδόν τά κλασικά αούτά διήγηματα. Εταί έχουμε τó «νεαρό βασιλιά», «τά γενέθλια τής Ισμήνας», τόν «ψαρά και τήν ψυχή τού», «τά άστραπαλιό», τόν «ευτυχισμένο πρίγκιπα», «τά όπδον και τó τριαντάφυλλο», τόν «έγμιστή γίγοντα», τόν «άφοσώμενο φίλο» και τήν «άδίσθηταστη ρουκέτα». Τά ένα διήγημα είναι καλύτερο από τó άλλο. (Εκδόσεις «Νεφέλη»).

ΟΘΑΝΑΣΗΣ δέν είναι άπό κείνους, που σκοτζονται για τέτια. Τουσαντίν εφχαριστήθηκε. Γιατί έμεις τού δώσαμε τήν άπαλλαγή του από τήν άβάσταγη τυραννία τής δουλειάς. Αφτό θά γινότανε σημερινή άθρία. Καλύτερα νωρίς. Μισόκλεισε τó ματάκια του και καμάρωσε στό βάθος τού όρλινου τήν έφτυχία που έρχότανε... Θά περναβότανε τήν Καλομοίρα (άνομα και πρώτο), θά είχε σπίτι και περιποίηση τζάμο, θά τήν έθαζε να ράβει και να οιδερώνει πουκάμια κι αούτς ύπνο, ραχάκι και μπότακια. Στο άναμπατόθ θά έξουλούσε τó έπιπλα, τώος τεντζερέςδες και τά ποικια τού μαγαζιού τó άμμοο χαρτζιλίκι του. Η Καλομοίρα άμψε σκεπτότανε άκριβώς τά άνάδοσο. Μά δουλειές έκείνους και να παχαινει άφτη! Και τού δώσε τά παπούτσιο στό χέρι.
-Άν ήθελα γύ άπτο να τόν τρέφω, έβριχα χιλιάδες! τού ειπε. Κι ο Θανάσης, ένα μεσημέρι, παρουσιάστηκε στού Καράτζι με κειθεσάμενα τ' άφτι. Εχουσε έκείνο τó πρόσκορα και πρόδωμο ύφος. Προσάθησε όμως να έναναίσει τά ποιά: να πει άστεια, να μάς χαρίσει τούς... Θρησβρούς τής καρδιάς του. Εκανε άμως τού φερθήκαμε ψυχρά. Ο Θανάσης τó κατάλαβε τά σκούρα κ' έβρισε τήν τελευταία του παράκληση. Τά νάθλα του να φύγει για τó χωριό του, τή Ραιδεστό. Δέν μπορούσαμε να τού άρνηθώμε. Βάλαμε άπό τρείς τέσορες δραχμές ο καθένας και μαζέψαμε κανένα είκοσιεντάριο.
-Καίτεις τώρα να πάς στην όδó Μόρνη να τά παίζει!
Ενα άόρατο δάκρυ γυλίωσε στό μάτι του. Μάς άχοιορήστει κ' έφυγε. Όταν έξασσε ο Βαλκανικός πόλεμος, στύ Ραιδεστό στέλενα οι Τούρκοι τούς πληγωμένους και τούς άρρωστους τού Αουλέ-Μπουρνακί. Δέν άρνησε να κολλήσει όλ' ή πολιτία χολέρα. Τά θύματα ήτανε πολλά κάθε μέρα. Ενας τής πορές μας, ο Νεράντζης, έκανε τó γάμο στην τή Ραιδεστό. Αφτός περιπατούσε τούς άρρωστους και ήρθε για νοσοκόμο τόν Κιουλάμπη. Κολλήσαμε όμως και οι δύο τώος χολέρα και πεθάνανε. Άλλως τε όλοι οι φοιτητές τού 1906, που είμαστε παρέα και ήμας άναμε συνδέσει όφτα τά γεγονότα, που διηγοίμα, πεθάνανε -όλα. Χωρίς άμφισβόλια, ο Θανάσης τó Κιουλάμπης χάρηκε περισσότερο άπ' όλους άφτηνε τήν φερτοχή.